

Bruksela, 26 listopada 2024 r.
(OR. en)

16238/24

LIMITE

JAI 1755
MIGR 435
RELEX 1510

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Zajęcie się migracją – Rozważanie nowych sposobów zapobiegania nieuregulowanej migracji i jej zwalczania

Zachęcanie państw członkowskich do wymiany poglądów na temat „nowych i innowacyjnych” rozwiązań w dziedzinie migracji jest jednym z głównych priorytetów podczas prezydencji węgierskiej. W związku z tym, poczynawszy od nieformalnego posiedzenia ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych 22 lipca 2024 r., prezydencja rozpoczęła serię dyskusji na temat możliwych innowacyjnych podejść w dziedzinie migracji, ze szczególnym uwzględnieniem usprawnienia działań Unii Europejskiej (UE) w zewnętrznym wymiarze migracji oraz potrzeby solidniejszej polityki powrotowej. W związku z tym 16 września Coreper przeprowadził wszechstronną dyskusję na temat sposobów zwiększenia skuteczności unijnego systemu powrotów, co pokazało, że państwa członkowskie zobowiązały się do szybkiego zajęcia się wszystkimi istotnymi aspektami. Podczas tej wymiany kilka państw członkowskich wspomniało o „ośrodkach powrotowych” jako jednym z potencjalnych „nowych” rozwiązań, które należy dalej analizować.

Na posiedzeniu Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych 10 października 2024 r. ministrowie uzgodnili, że przegląd obecnych ram prawnych dotyczących powrotów powinien umożliwić ewentualne innowacyjne rozwiązania, takie jak „ośrodki powrotowe”. Podkreślili, że wykonalność tych rozwiązań powinna zostać dokładnie zbadana przez ekspertów, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej zgodności z prawem unijnym i międzynarodowym oraz przy głębokim zaangażowaniu na rzecz przestrzegania praw podstawowych. Z myślą o zbadaniu aspektów operacyjnych na posiedzeniu 14 listopada 2024 r. Strategiczny Komitet ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA) przeprowadził strategiczną dyskusję na temat koncepcji „ośrodków powrotowych”. Celem tej dyskusji było zbadanie kluczowych warunków wstępnych i zabezpieczeń związanych z tą koncepcją. Podczas dalszych dyskusji na szczecblu ekspertów przeanalizowane zostaną techniczne i prawne aspekty tej koncepcji w celu ukierunkowania dalszych prac w tej sprawie.

Ponadto na posiedzeniu Coreperu 11 grudnia odbędzie się wstępna dyskusja związana ze zbliżającą się rewizją *koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego*.

Równolegle do dyskusji na temat innowacyjnych rozwiązań, 30 października Coreper omówił dobrowolny powrót syryjskich uchodźców na podstawie dokumentu roboczego przedstawionego przez Komisję; następnie, na początku grudnia, odbyło się nieformalne śniadanie z udziałem UNHCR i IOM.

Ponieważ nieuregulowana migracja do Europy nadal stanowi poważne wyzwanie, spotęgowane przez wiele przyczyn źródłowych, jesteśmy świadkami poważnej zmiany politycznej w Europie, która nadaje nowy impuls naszej pracy. Wyraźny sygnał tej zmiany można zaobserwować w konkluzjach Rady Europejskiej z 17 października 2024 r., w których podkreślono, że „...należy rozważyć nowe sposoby zapobiegania nieuregulowanej migracji i jej zwalczania...”¹.

Prezydencja pragnie podkreślić, że przekształcenie niektórych „nowych” rozwiązań w praktykę wymaga szerokiego zakresu inicjatyw w zewnętrznym wymiarze migracji, jednocześnie nie dopuszczając do niezamierzonego tworzenia nowych szlaków migracyjnych lub dodatkowego obciążenia dla państw członkowskich UE. Zasadnicze znaczenie w tym przedsięwzięciu ma rozwijanie nowej i pogłębianie istniejącej współpracy z naszymi partnerami z państw trzecich, które są krajami pochodzenia i tranzytu. Stanowi ono integralną część trwałego procesu wdrażania i istotny element znacznego zmniejszenia liczby nielegalnych wyjazdów i dalszej poprawy – jak najbliżej ich kraju pochodzenia – sytuacji migrantów, osób ubiegających się o azyl i uchodźców

¹ Dok. 25/24 – posiedzenie Rady Europejskiej (17 października 2024 r.) – konkluzje

Prezydencja jest głęboko przekonana, że każde realne „innovacyjne” rozwiązanie powinno opierać się na wspólnych celach, wspólnych wysiłkach i wzajemnym zaufaniu, zgodnie z podejściem Drużyny Europy, a także na zapewnianiu wsparcia ze strony instytucji wielostronnych i regionalnych. Warianty każdego rozwiązania należy również najpierw przeanalizować z punktu widzenia praktycznej wykonalności, tak aby dało ono możliwość uzgodnienia go z danym partnerem z państwa trzeciego. Zasady te powinny służyć jako ramy przewodnie naszych bieżących prac, które mogą obejmować opracowanie kompleksowego „zestawu narzędzi” określającego instrumenty, którymi dysponujemy, aby wywiązać się ze wspólnych zobowiązań wraz z partnerskimi państwami trzecimi. Środki mające na celu ułatwienie i umożliwienie współpracy naszych partnerów, którzy chcieliby uczestniczyć we wdrażaniu „nowych” inicjatyw, powinny opierać się na wykorzystaniu wszystkich odpowiednich polityk, instrumentów i narzędzi UE, w tym dyplomacji, rozwoju, handlu i wiz, ale także narzędzi dwustronnych należących do poszczególnych państw członkowskich w duchu Drużyny Europy. Należy również stosować takie środki, jak zwiększone wsparcie reintegracji, wspomagane dobrowolne powroty nielegalnych migrantów przebywających w kraju partnerskim do ich krajów pochodzenia, dobrowolne przesiedlenia, ukierunkowane budowanie zdolności i pomoc techniczna, legalne drogi dostępu, zgodnie z kompetencjami krajowymi, i współpraca operacyjna (również z udziałem odpowiednich agencji UE). Ponadto częścią tego „zestawu narzędzi” powinno być zachęcanie do dobrowolnych powrotów, a także intensyfikacja naszej współpracy z UNHCR i IOM oraz innymi odpowiednimi organizacjami.

Pytania do ministrów:

- 1) *Czy zgadzają się Państwo, że równolegle z pracami technicznymi nad innowacyjnymi rozwiązaniami musimy określić zestaw unijnych strategii politycznych, instrumentów i narzędzi („zestaw narzędzi”) w celu zapewnienia ich skoordynowanego wykorzystania, zwiększając w ten sposób naszą wspólną siłę oddziaływania i zmniejszając obciążenie partnerskich państw trzecich chcących uczestniczyć we wdrażaniu „innovacyjnych rozwiązań” związanych z migracją?*
- 2) *Jakie środki Państwa zdaniem powinny stanowić część tego kompleksowego „zestawu narzędzi”?*